

Oświecenie - życiorysy

Życiorysy twórców z okresu oświecenia

Poziom trudności: Średni

1. Najwybitniejszy komediopisarz francuski, także aktor i dyrektor teatru. Przedstawiciel klasycyzmu francuskiego. Komедie jego odznaczają się niezwykle różnorodnością i najwyższymi walorami artystycznymi: "Szkoła mężów", "Szkoła żon", "Don Juan".

- A - Denis Diderot
 - B - Rousseau
 - C - Jean Baptiste Poquelin
-

2. Wybitny przedstawiciel obozu postępu czasów stanisławowskich, publicysta, pedagog, rektor Akademii Krakowskiej. Urodził się na Wołyniu. W okresie Sejmu Czteroletniego oddaje się działalności politycznej. W rozprawie pt. "Do Stanisława Małachowskiego ... Anonima listów kilka" przygotował program reform uwieczonych Konstytucją 3 maja. W czasie powstania kościuszkowskiego należał do Rady Najwyższej Narodowej. Po utracie niepodległości przez Polskę, aresztowany przez Austriaków, przebywał 8 lat w więzieniu. Po powrocie do kraju zajął się pisaniem dzieł naukowych poświęconych historii, filozofii i oświacie.

- A - Hugo Kołłątaj
 - B - Stanisław Konarski
 - C - Wojciech Bogusławski
-

3. Poeta, historyk, tłumacz, jezuita. Sekretarz Rady Nieustającej, biskup smoleński i łucki. Należał do bliskich współpracowników króla. Wykładał poetykę i wymowę w Akademii Wileńskiej. Pisał sielanki, ody, satyry; jest autorem ośmiu satyr, w których okazał się bystrym obserwatorem życia i obyczajów szlacheckich. Do najlepszych satyr należy "Chudy literat". Na polecenie króla napisał "Historię narodu polskiego", w której opracował dzieje Polski od czasów Władysława Jagiełły. Jako patriotę najbardziej boli go świadomość, że Polacy sami doprowadzili do upadku politycznego ojczyzny, że to anarchia szlachecka ułatwiła zaborcom grabież naszych ziem.

- A - Stanisław Leszczyński
 - B - Igbacy Krasicki
 - C - Adam Naruszewicz
-

4. Pisarz polityczny, poeta, pedagog. Jeden z wybitnych prekursorów oświecenia. Po

ukończeniu szkoły wstąpił do zakonu pijarów. Zreformował szkoły pijarskie, w których naczelnym celem stało się właściwe wychowanie obywatelskie. Pełny program polityczny wyłożył w dziele "O skutecznym rad sposobie", składającym się z czterech tomów. Zasłynął rozprawą na temat czystości języka polskiego "O poprawie wad wymowy", gdzie wystąpił przeciwko panegiryzmowi i makaronizmom w utworach literackich.

- A - Stanisław Konarski
 - B - Julian Niemcewicz
 - C - Stanisław Staszic
-

5. Poeta, prozaik, publicysta, komediopisarz. Nazywany był "księciem poetów" i niewątpliwie był najwybitniejszym poetą polskiego oświecenia. Urodził się w Dubiecku nad Sanem, w rodzinie szlacheckiej. Po ukończeniu kolegium jezuickiego we Lwowie wstąpił do seminarium. W 1773 r został mianowany biskupem warmińskim, a potem arcybiskupem gnieźnieńskim. W jego dorobku literackim znajdują się m.in.: poematy heroikomiczne: "Myszeida", bajki: "Bajki i przypowieści", powieści: "Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki", epos: "Wojna chocimska", encyklopedia pt. "Zbiór potrzebniejszych wiadomości".

- A - Ignacy Krasicki
 - B - Hugo Kołłątaj
 - C - Adam Naruszewicz
-

6. Zwany "filozofem dobroczynnym", dwukrotnie wybierany na króla Polski i dwukrotnie zmuszony do opuszczenia tronu. W 1733 r wyjechał do Francji, gdzie otrzymał w dożywocie księstwo lotaryńskie. W swym głównym dziele pt. "Głos wolny wolność ubezpieczający" domaga się poprawy położenia chłopów i potępia ich niewolniczą zależność od panów.

- A - Stanisław Trembecki
 - B - Stanisław Poniatowski
 - C - Stanisław Leszczyński
-

7. Dorobek literacki to przede wszystkim bardzo osobista sentymentalna twórczość, wzbogacona jednak o poezję patriotyczną oraz o pamiętnik napisany pod koniec życia, zatytułowany "Historia mego wieku i ludzi, z którymi żyłem". Gatunki literackie uprawiane przez niego to: sielanki, wiersze miłosne, wiersze patriotyczne i pieśni religijne, m.in. "Kiedy ranne wstają zorze", "Wszystkie nasze dzienne sprawy", kolęda "Bóg się rodzi". Na tle liryki patriotycznej oświecenia wyróżniają się jego "Żale Sarmaty nad grobem Zygmunta Augusta" oraz "Pieśń dziada sokalskiego w kordonie cesarskim". Najbardziej wymownym przykładem sentymentalizmu w jego twórczości są sielanki, a wśród nich "Laura i Filon".

- A - Stanisław Trembecki
-

- B - Franciszek Karpiński
 - C - Julian Niemcewicz
-

8. Najwybitniejszy pisarz lewicy reformatorskiej czasów oświecenia, zwany "Wulkanem gromów Kuźnicy". Będąc wizytatorem szkół z ramienia Komisji Edukacji Narodowej, czuwał nie tylko nad treściami i metodami nauczania, lecz zwracał również uwagę na postawę obywatelską. W swych pismach ("Katechizm o tajemnicach rządu polskiego", "Wyrazy porządkiem abecadła zebrane", "Uwagi nad stanem nieszlacheckim w Polsce") ostro krytykował szlachtę i arystokrację.

- A - Franciszek Jezierski
 - B - Wojciech Bogusławski
 - C - Stanisław Staszic
-

9. Pisarz i filozof francuski czasów oświecenia. Brał udział w tworzeniu Wielkiej Encyklopedii Francuskiej. Ewoluował od teizmu do ateizmu, stając się przeciwnikiem wszelkiej religii. Pisał sztuki teatralne, opowiadania i powieści, a także rozprawy filozoficzne. Jego najpopularniejszym utworem jest "Kubuś Fatalista i jego pan" (1796), powieść dygresyjna.

- A - Francis Bacon
 - B - Denis Diderot
 - C - Jean Jacques Rousseau
-

10. Poeta, dramatopisarz, powieściopisarz, pamiętnikarz. Był wychowankiem Korpusu Kadetów, zwiedził wiele krajów Europy. W czasie Sejmu Czteroletniego należał do czynnych działaczy stronnictwa patriotycznego, współredagował "Gazetę Narodową i Obcą". Brał udział w Powstaniu Kościuszkowskim, angażował się w życie politycznym i literackim Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego. Największą sławę przyniosła mu komedia "Powrót posła".

- A - Stanisław Konarski
 - B - Stanisław Staszic
 - C - Julian Ursyn Niemcewicz
-

Oświecenie - życiorysy

Życiorysy twórców z okresu oświecenia

Poziom trudności: Średni

Karta odpowiedzi

1. C
2. A
3. C
4. A
5. A
6. C
7. B
8. A
9. B
10. C